

8.0 અધ્યાપન મોડેલ

ડૉ. જગદીશભાઈ આર મહિંડા

-
- ⇒ મકાન બાંધતી વખતે -- એન્જિનિયર નાનામાં નાની બાબતોનું ધ્યાન રાખે છે.
 - ⇒ મકાનની ડિઝાઇન તૈયાર કરે સુવિધાનું ધ્યાન રાખે
 - ⇒ શિક્ષણમાં તેનો ઉપયોગ
 - ⇒ સોકેટિસ - પ્રશ્ન મોડેલ
 - ⇒ નિશ્ચિત વર્તનમાં પરિવર્તન લાવવા માટે
 - ⇒ અધ્યાપન મોડેલ: વિદ્યાર્થીઓના વર્તનમાં નિશ્ચિત પરિવર્તન લાવવા માટે આપવામાં આવતા ચોક્કસ પર્યાવરણને નિશ્ચિત કરવાની અને નિપણવવાની પ્રક્રિયાનું વર્ણન કરતી અધ્યાપન યોજના.
 - ❖ લાક્ષણિકતાઓ
 - ⇒ વર્તન સુધારણા
 - ⇒ કર્મિક અધ્યયન અનુભવ આપ્યા બાદ કયા પ્રકારનું વર્તન પરિવર્તન પ્રાપ્ત થશે તે દર્શાવવામાં આવશે
 - ⇒ અધ્યેતાને કઈ પરિસ્થિતિમાં મુકવામાં આવશે તે નિશ્ચિત કરે છે.
 - ⇒ ચોક્કસ માપદંડો દ્વારા કેટલું પ્રાપ્ત કરશે?
 - ⇒ અધ્યેતા અને શિષ્ટક પરસ્પર પ્રતિચારો કઈ રીતે આપશે તે નક્કી કરવામાં આવશે.
 - ❖ મહત્વ:
 - ⇒ અધ્યેતા અધ્યાપન કરવાથી તેના પર લાંબાગાળાની અસર જોવા મળે છે.
 - ⇒ સરળતાથી અને અસરકારક અધ્યયન થાય-- જ્ઞાન અને કૌશલ્યનો વીકબાસ થાય તેમજ અધ્યયન પ્રક્રિયા પર પ્રભુત્વ મેળવે છે.
 - ⇒ માહીતીને કેમ યાદ રાખવી, કેમ શોધવી, તર્ક કેવી રીતે કરવો, તે શીખે છે.
 - ⇒ ડેવિડ આસુબેલ અધ્યયનની પ્રક્રિયાને જ્ઞાનાત્મક પ્રક્રિયાઓ દ્વારા સમજાવવાનો પ્રયત્ન કરે છે. તેણે વર્તન પર ધ્યાન આપવાના બદલે શીખવવાના વિષયવસ્તુ અને અધ્યેતની જ્ઞાનાત્મક સંરચના બે લક્ષણોનો અભ્યાસ કરેલ છે.
 - ⇒ તેણે અર્થપૂર્ણ અધ્યયનની સંકલ્પના રજૂ કરેલ છે. અધ્યયન અર્થપૂર્ણ થાય ત્યારે જ પોતાની વિષયવસ્તુને જ્ઞાનાત્મક સંરચના સાથે જોડે છે.
 - ⇒ અધ્યયન અધ્યાપન સમગ્રીની રજૂઆતની પદ્ધતિ આધારિત છે.

- ⇒ નવું વિષયવસ્તુ શીખવવામાં --- શિક્ષક માહિતી રજૂ કરે, વિદ્યાર્થી માહિતી ગ્રહણ કરે મોડેલ વિદ્યાર્થીને માહિતી અંતર્ગત કરવામાં ઉપયોગી છે.
- ⇒ જ્ઞાનાત્મક બાબતને ગ્રહણ કરવા તેમજ ધારણા કરવા માટે
- ⇒ પૂર્વજ્ઞાનની સ્થિરતા અને સ્પષ્ટતા વધારવી જોઈએ
- ⇒ એડવાન્સ ઓર્ગનાઇઝર મોડેલની આવશ્યકતા
- ⇒ શીખવાના મુખ્ય ઘ્યાલની કે સિદ્ધંતની આસપાસ ગુંથાયેલ હોય
- ⇒ તેની રચના અધ્યેતા સમજ શકે તેવી હોય
- ⇒ રજૂ થયેલ વિગત ટૂંકી અને સામાન્ય
- ⇒ પ્રત્યક્ષીકરણ થઈ શકે તેવું
- ⇒ ઉપયોગમાં લીધેલ ભાષા અને ઘ્યાલો કે સિદ્ધાંતો અધ્યેતાથી પણિચિત હોય
- ⇒ એક પાઠમાંથી અનેક મોડેલ બનાવી શકાય